

คำถาม - คำตอบ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

๑. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา โดยทั่วไป, สายพันธุ์ใหม่ และโรคซาร์ส เป็นอย่างไรกันแน่?

เชื้อไวรัสโคโรนา โดยทั่วไป เป็นกลุ่มของเชื้อไวรัสที่ทำให้เกิดการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจหรือระบบอื่นๆ ในคนและสัตว์ เช่น หนู ไก่ วัว ควาย สุนัข แมว กระจ่าง และสุกร มีรายงานการพบเชื้อมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. ๑๙๖๕ ประกอบด้วยเชื้อสายพันธุ์ย่อยหลายสายพันธุ์ และพบได้ทั่วโลก โดยในเขตอบอุ่น (temperate climates) มักพบเชื้อไวรัสโคโรนา ในช่วงฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิ โดยอาจมีความรุนแรงของอาการที่แตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรง เช่น เป็นไข้หวัดธรรมดา หูชั้นกลางอักเสบ เป็นต้น ส่วนน้อยที่มีอาการรุนแรงอาจก่อให้เกิดการอักเสบรุนแรงเฉียบพลันและมีการล้มเหลวของระบบทางเดินหายใจ และเสียชีวิตได้ เช่น ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ที่ก่อให้เกิดโรคซาร์ส แต่โดยส่วนใหญ่ ผู้ป่วยจะมีอาการไม่รุนแรง (ยกเว้น ผู้ที่มีโรคประจำตัวที่มีผลต่อระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย) ในคนที่เป็โรคไข้หวัดก็มีสาเหตุจากเชื้อไวรัสโคโรนาได้ ประมาณร้อยละ ๑๕ การติดเชื้อไวรัสโคโรนา พบได้ในทุกกลุ่มอายุ แต่พบมากในเด็ก อาจพบมีการติดเชื้อซ้ำได้ เนื่องจากระดับภูมิคุ้มกันจะลดลงอย่างรวดเร็วภายหลังการติดเชื้อ

เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ที่ก่อให้เกิดโรคซาร์ส พบการระบาดปี ค.ศ. ๒๐๐๓ โดยพบเริ่มจากประเทศจีน แล้วแพร่กระจายไปทั่วโลก พบรายงานผู้ป่วยโรคซาร์สทั้งสิ้นมากกว่า ๘, ๐๐๐ ราย และเสียชีวิตมากกว่า ๗๕๐ ราย แต่ขณะนี้ ไม่พบการระบาดแต่อย่างใด

สำหรับเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ เป็นเชื้อสายพันธุ์หนึ่งในกลุ่มไวรัสโคโรนา ซึ่งเพิ่งค้นพบใหม่ในปี พ.ศ. ๒๐๑๒ ทำให้มีผู้ป่วยที่ยืนยันแล้ว ๒ ราย ในจำนวนนี้ เสียชีวิต ๑ ราย

๒. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ สรุปว่าเป็นโรคเดียวกับโรคซาร์สหรือไม่?

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ นี้ไม่ใช่โรคซาร์ส เป็นคนละโรคกัน เนื่องจากมีสาเหตุจากเชื้อไวรัสโคโรนาคนละสายพันธุ์

๓. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ เป็นอย่างไร?

ณ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕ พบผู้ป่วยติดเชื้อยืนยัน ๒ ราย เสียชีวิต ๑ ราย โดยรายแรกเป็นผู้ป่วยชายชาวซาอุดีอาระเบียอายุ ๖๐ ปี ป่วยด้วยอาการปอดอักเสบและไตวายตั้งแต่เดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา และเสียชีวิต ได้ส่งตัวอย่างเนื้อเยื่อปอดไปตรวจที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ รายที่สองเป็นผู้ป่วยชายชาวกาตาร์ อายุ ๔๘ ปี ที่มีสุขภาพแข็งแรงดีมากก่อน เริ่มมีอาการเมื่อวันที่ ๓ กันยายน โดยมีประวัติการเดินทางไปยังประเทศซาอุดีอาระเบียก่อนเริ่มมีอาการ และเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ผู้ป่วยได้รับการรักษาในแผนกผู้ป่วยหนักในกรุงโดฮา ประเทศกาตาร์ ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ผู้ป่วยได้รับการส่งตัวไปรักษาต่อยังประเทศสหราชอาณาจักร และได้รับการยืนยันผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการจากประเทศสหราชอาณาจักร ว่าพบเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ (Novel Coronavirus) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับผู้ป่วยรายแรก และยังไม่มียืนยันการแพร่ระบาดจากคนสู่คน

สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทย ในขณะนี้ ยังไม่มีรายงานการตรวจพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ นี้

๔. เชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ ติดได้อย่างไร และรุนแรงเหมือนโรคซาร์สหรือไม่?

ผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๒ ทั้งสองราย ยังไม่มีหลักฐานชัดเจนที่จะยืนยันว่าติดเชื้อมาได้อย่างไร หรือติดต่อกันจากสัตว์หรือไม่ และยังเร็วเกินไปที่จะสรุปได้ว่า ลักษณะการติดเชื้อ หรือแหล่งโรคมาจากที่ใด อีกทั้งไม่สามารถสรุปได้ว่าเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ มีความรุนแรง มากหรือน้อยเพียงใด เพราะเพิ่งพบผู้ป่วยยืนยันเพียง ๒ ราย องค์การอนามัยโลกประเมินว่ายังไม่รุนแรงเหมือนโรคซาร์ส เพราะไม่พบว่าบุคคลรอบข้าง หรือบุคลากรทางการแพทย์มีการเจ็บป่วยด้วย

อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อมูลที่มีจำกัดและเพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรค ต้องอนุมานว่าการติดต่อกับเชื้อไวรัสโคโรนา 2012 นี้ ถ้าจะสามารถติดต่อกันจากคนสู่คน น่าจะผ่านทางฝอยละออง (Droplet) ได้แก่ น้ำมูก น้ำลายจากผู้ป่วยที่มีเชื้อไปยังบุคคลอื่น โดยการ ไอ หรือจาม และการสัมผัส (Contact) กับสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของผู้ป่วย เป็นหลัก ส่วนการแพร่กระจายทางอากาศ (Airborne) มีโอกาสเป็นไปได้แต่น้อย

๕. ถ้าติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ แล้ว จะเริ่มแสดงอาการเมื่อใด?

เชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ นี้ ยังไม่มีข้อมูลชัดเจนว่าจะแสดงอาการเมื่อใดหลังจากติดเชื้อ แต่สำหรับเชื้อไวรัสโคโรนาโดยทั่วไป โดยเฉลี่ยมีระยะฟักตัวประมาณ ๒ - ๔ วัน

๖. โรคนี้รักษาได้หรือไม่?

ขณะนี้ยังไม่มีวิธีการรักษาจำเพาะสำหรับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา แต่ใช้การรักษาแบบประคับประคองตามอาการเป็นหลัก

๗. มีวัคซีนป้องกันโรคหรือไม่?

ขณะนี้ ยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒

๘. จะป้องกันโรคได้อย่างไร?

ใช้วิธีการป้องกันและปฏิบัติตัวเช่นเดียวกับการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ซึ่งมาตรการเหล่านี้ ควรปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการเดินทางไปยังประเทศที่มีรายงานผู้ป่วย อันประกอบด้วย

- หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่มีอาการไอ หรือจาม
- ควรล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ โดยเฉพาะเมื่อสัมผัสกับสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย ก่อนรับประทานอาหาร และหลังขับถ่าย
- ควรหลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่แออัด หรือที่ชุมชนสาธารณะที่มีคนอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อลดความเสี่ยงในการติดโรค
- แนะนำให้ผู้ป่วยใส่หน้ากากอนามัย ปิดปากปิดจมูกเวลา ไอ หรือจาม
- ปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยที่ดี ได้แก่ กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ

๙. ถ้าจะต้องเดินทางไปร่วมพิธีฮัจจ์ จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร?

ก่อนเดินทาง

- เนื่องจากทางองค์การอนามัยโลก ยังไม่แนะนำให้มีการจำกัดการเดินทางไปยังประเทศใด ดังนั้น ผู้ที่จะเดินทางไปต่างประเทศ ให้เตรียมร่างกายให้พร้อม หากมีโรคประจำตัว ควรระมัดระวังเป็นพิเศษ และเน้นการรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล เช่น การล้างมือ เป็นต้น
- ขอรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคตามที่ประเทศซาอุดีอาระเบียกำหนด อันได้แก่ วัคซีนโรคไข้กาฬหลังแอ่น และวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่

ระหว่างอยู่ในต่างประเทศ

- หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วยระบบทางเดินหายใจ หรือผู้ที่มีอาการไอ หรือจาม
- ควรหลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่แออัดโดยไม่จำเป็น เพื่อลดความเสี่ยงในการติดโรค หากจำเป็นต้องเข้าไปในพื้นที่แออัด ผู้มีโรคประจำตัวที่เสี่ยงต่อการป่วยอาจพิจารณาการใส่หน้ากากอนามัย และเปลี่ยนบ่อยๆ
- ควรล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่
- หากมีอาการคล้ายไข้หวัด เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก ให้ใส่หน้ากากอนามัย และหลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับผู้อื่น หากอาการไม่ดีขึ้น หรือมีอาการหอบเหนื่อย หายใจลำบาก ควรไปพบแพทย์

หลังเดินทางกลับมาในประเทศไทย

- สังเกตอาการผิดปกติต่ออีก 10 วันหลังจากกลับมาจากต่างประเทศ หากมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก ควรพักผ่อนอยู่กับบ้าน และปฏิบัติตามมาตรการลดการแพร่เชื้อสู่คนรอบข้าง โดยการใส่หน้ากากอนามัย และล้างมือบ่อยๆ หากอาการไม่ดีขึ้นภายใน 2 วัน หรือมีอาการไข้สูง หอบเหนื่อย หายใจลำบาก ควรไปพบแพทย์ พร้อมทั้งแจ้งประวัติการเดินทาง

๑๐. มาตรการการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรค ของกระทรวงสาธารณสุขเป็นอย่างไร?

- ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำสำหรับผู้เดินทางที่จะไป-มาจากต่างประเทศที่พบผู้ป่วย
- แจ้งเตือนบุคลากรทางการแพทย์ และสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการรักษาพยาบาลและการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล โดยให้เข้มงวดเป็นพิเศษ เช่นเดียวกับเคยปฏิบัติมาแล้วเมื่อพบการเกิดโรคซาร์ส
- ดำเนินการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาและทางห้องปฏิบัติการ และเตรียมการสอบสวนโรคและเก็บตัวอย่างส่งทางห้องปฏิบัติการ หากพบผู้ป่วยสงสัย
- มีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันได้ที่เว็บไซต์ สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ ชื่อ <http://beid.ddc.moph.go.th>
- การประสานความร่วมมือกับองค์การอนามัยโลก และศูนย์ป้องกันควบคุมโรคแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการร่วมกันประเมินสถานการณ์ และวางมาตรการป้องกันควบคุมโรค รวมทั้งเตรียมความพร้อมรับมือการระบาดของโรค

๑๑. มาตรการสำหรับเฝ้าระวังในนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นอย่างไร?

เนื่องจากทางองค์การอนามัยโลก ยังไม่แนะนำให้มีการจำกัดการเดินทางไปยังประเทศใด ดังนั้น ยังไม่มีความจำเป็นต้องทำการตรวจคัดกรองในกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่อย่างใด สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาจากประเทศซาอุดีอาระเบีย หรือประเทศกาตาร์ จะมีคำแนะนำให้เฝ้าระวังอาการของตนเอง หากป่วยให้มาพบแพทย์

๑๒. หากสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๒ สามารถติดต่อหน่วยงานใดได้บ้าง?

- ติดต่อสายด่วนกรมควบคุมโรค โทร ๑๔๒๒
- หาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์
 - ๑) สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ <http://beid.ddc.moph.go.th>
 - ๒) องค์การอนามัยโลก <http://www.who.int>
 - ๓) กระทรวงสาธารณสุข ประเทศอังกฤษ <http://www.hpa.org.uk>
 - ๔) กระทรวงสาธารณสุขประเทศซาอุดีอาระเบีย <http://www.moh.gov.sa/en>